

A közoktatás programja

A közoktatásügyi népbiztosságon hatalmas munkában készítik elő az oktatásügynek teljes egészében való megreformálását. A volt iskolai reformbizottság, amely még a megdicsőült demokráta népkormány alatt kezdte meg működését, nem törődve azzal, hogy a kapitalista világrend keretei közt keresztülyihető-e az oktatásnak gyökeres megreformálása, lázasan dolgozott az *ideális program* elkészítésén, a proletárdiktatura megvalósulásakor már kész tervzetet bocsáthatott a közoktatásügyi népbiztosság rendelkezésére. Az iskolai oktatás reformja azóta a részletekben is kidolgozást nyert és *közvetlenül a megvalósulás előtt áll.* Nem ismerjük pontosan az oroszországi oktatásügyi reformot, de hisszük és reméljük, hogy ezen a téren még orosz proletártestvéreinknek is, akiktől más téren oly sokat tanultunk, új utakat mutathatunk.

Az oktatásügy reformját a következőkben ismertetjük.

A proletárállamban az általános iskolakötelezettség a gyermek harmadik évétől tizennyolcadik, illetőleg tizenkilencedik évéig tart. Három éves koráig a gyermeknek testi fejlődése a fontosabb, ebben a korban a gyermek testét ugyszólván mesterségesen kell növesztetni, a lelki fejlődésre még kevés gondot kell fordítani. iskolázásra tehát nincs szüksége. Három éves korában a gyermek belekerül egy közösségbe, amelynek szerves részét ké-

379.01
zezi. belekerül az óvodába, melynek ezenül *játékkiskola* lesz a neve. Ennek látogatása kötelező, mivel nem lehet a szülőkre bízni annak eldöntését, hogy gyermeküket járassák-e óvodába, vagy nem. A játékkiskola célja a *gyermek fogalomkörének bővítése* és a család részbeni tehermentesítése, mivel a család minden tagja dolgozó munkával van elfoglalva az új társadalomban. A családban, mint érdekközösségben, egoisztikusan nevelik a gyermekeket, a játékkiskolában azonban gondolkörét úgy fejlesztik, hogy *ne lássa magát mindenben a középpontnak.* A játékkiskolában a gyermek leszokik a magántulajdonról, nem saját egyéni játéka vannak, hanem a játékkiskola megfelelő játékszereivel szórakozik. A játékkiskola *napközi otthonnal* kapcsolatos, nemcsak a nap egy részében látja el a gyermeket, hanem egész nap és lehetőleg éllelmezi is.

Hat éves kortól tizennégy évig *terjed a teljesen egységes népiskola*, amely minden egyes gyermekre nézve *egyetlen formán kötelező.* Ez az iskola *egy-szersmind munkaiskola is*, amennyiben

nemcsak elméleti, hanem *gyakorlati* oktatásban is részesíti a gyermeket. A műhelyben papír, agyag, fa- és fémrunkákat végeznek a gyermekek. A műhelyoktatáson kívül másik igen fontos változás az, hogy a *beszéd- és értelmgyakorlatok és a vallásoktatás teljesen elmarad* és helyett végigvonul az egész iskolán egy új tantárgy, a *társadalmi ismeretek*, ami az első években környezetismeret, a további években pedig lehetőleg rendszeres szociológiai, társadalmi ismereteket nyújt. Nyolc év alatt minden gyermeknek meg kell tanulnia azt, ami az ugynevezett általános műveltséghez szükséges, ez azonban nem a régi rend esztétizáló, *esztétikai műveltsége, amely egy dolgotlan társadalmi rendszer bélyegét hordta magán, hanem pozitív, természet- és társadalomtudományos irányú műveltség, amelyet szisztematikusan fejlesztenek.* A vallásoktatás helyett még csak erkölcsstan sem lesz, mert erkölcsöt egy tantárgyban tanítani nem lehet, ennek minden tantárgyon végigvonuló principiumnak kell lennie. Nem akarunk beleesni a francia iskolák meddő moralizálásába, amit különben már Franciaországban is részben megszüntettek.

Az oktatás beosztása különösen az első években *szabadabb* lesz, mint azelőtt. *Nem fojadják tantárgyakra tagolni*, csak akkor fog kibontakozni, specializálódni, ha a gyermek már egy akkora adatmennyiséget kapott, hogy már maga észre tudja venni, mennyiben különböznek ezek egymástól.

Az emberi munkaköröknek az ismeretése, *pályák ismertetése* nagy szere-

Vörös újság
5/24

pet fog játszani az utolsó években, mivel tizennégy éves korában a gyermek már pályaválasztás előtt fog állni, tisztában kell tehát lennie avval, hogy mely társadalmi munkát választ. *Tizennégy éves korában minden ember köteles pályát választani és nem nőhet senki fel avval a szándékkal, hogy magántudósnak, magánzónak készül és nem akar beleilleszkedni a társadalmi munkába.* A pályaválasztás mincs kizárólag a gyermekekre bízva, orvosok, tanítók, szülők, pedagógusok és pályaválasztó pszichológusok együttesen döntenek el, hogy vajjon a tizennégy éves gyermek képessége elgreláthatólag elméleti, vagy inkább gyakorlati pályára képesíti-e. Akikről azt tartják, hogy fizikai munkára nagyobb ügyességgel és több képességgel rendelkeznek, azok a különböző *mezőgazdasági, ipari és elosztó-üzemi* szakiskolákba kerülnek.

Ezek a szakiskolák, amelyeknek időtartama négy év, az azeelőtti tanoncskolák helyébe lépnek. A régi rendszerben kismesterekhez vagy nagyobb gyárakba adták be a gyermekeket gyakorlat céljából, most azonban *az iskola keretében felállítandó tanulmelyekben fogják tanulni.* Ez annál inkább szükséges, mert ha a gyermek mesterhez, vagy gyárba kerül, itt a fősulyt nem arra fordítják, hogy ismereteit gyarapítsa, hanem, hogy többet produkáljon. A tanítóműhely teljesen a tanítás szolgálatában fog állani és oly munkát fog a gyermekekkel végeztetni, amelyek megtanulására szükségük van. *Napi négy órai műhelyoktatás mellett azonban napi két órai elméleti oktatásban is részesülnek, hogy a testi és*

szellemi munka közötti különbség lehetőleg eliminálódjon.

Akinek inkább elméleti irányu az érdeklődési köre, az *a speciális munkára előkészítő iskolába*, a volt középiskolába kerül, amely *öt évig* tart, és amely szintén *nem nélkülozi a fizikai munkára való előkészítést.* Amig a fizikai szakiskolákban napi négy órai műhelygyakorlat mellett napi két órai elméleti oktatásban részesülnek a tanulók, addig a középiskolákban *napi négy órai elméleti és két órai gyakorlati oktatás lesz.* A középiskola egy évvel tovább tart, erre azért van szükség, hogyha a szakiskolába járó gyermek fölfedezze magában az elméleti munka iránti érdeklődést és főiskolába akar menni, akkor ezt az egy évi különbséget használja föl arra, hogy a hiányzó ismereteket pótolhassa. A speciális tanulmányokra előkészítő iskola tulajdonképp két részre tagolódik. Az első

három évben *ismeretközlésre* szorítkozik az iskola, az utolsó két évben pedig *licéalis* jellegű és a szabad kutatásnak tág teret nyitó oktatásra. A két liceális év nem mindenki; számára egyforma, hanem *egy természettudományos és egy szellemi tudományos részre bomlik.*

A természettudományos részben szintén foglalkoznak szellemi tudományokkal és viszont, azonban a sulypont a természettudományokon van. A liceális tanfolyamon egy általános, szintetikus egészbe olvad össze az oktatás iránya és egységes világfölfogást igyeckzik adni azokból az ismeretekből, amelyet a tanuló tanulmányai folyamán szétszakítva kapott. Például a történelem szociológiával bővül és általában igen nagy suly helyeződik min-dennek a filozófiai összefoglalására.

A *főiskolák* a legtagabb körben fölölelik az összes életpályákra való vezetőket előkészítését. A *tanítókat ezental kizárólag főiskolán képezik* és nem fog előfordulni az a lehetetlen helyzet, hogy tizennyolcéves emberek tanítsanak és éppen a tanítók ne járjanak középiskolába. Az egyetem két részből fog állani: a főiskolákon kívül, lesz egy *tudósképző* is, amely *kizárólag tudósok képzésével* fog foglalkozni.

Az iskolai oktatáson kívül a legtagabb tere fog nyilni a *szabadoktatásnak.* Mindenki mindent tanulhat, amit akar. A felnöttek és szülők oktatása kiegészíti ezt az egész oktatási rendet.

Az oktatásügynek ez a széles és hatalmas perspektívájú reformálása, a legszebb cöfolatát fogja adni a kommunizmusra szöft rögalmaknak, amelyek

szerint az új világrendben a kultúra teljesen visszafejődik. A kommunista társadalmi rend olyan korlátlan lehetőségeket tár elénk, amelyek a régi rendben, amikor a tudás is a kiváltságosok kisajátított joga volt, soha meg nem valósulhattak volna.

A közoktatásügy illetén való programja már a legapróbb részletekig ki van dolgozva és a szeptemberben megnyitó iskolák már a tervezet szerint fognak tanítani.